

P Á L Y A M Ű

**a Szombathelyi Törvényszék Büntető Kollégiumának
működésével kapcsolatos hosszú távú tervekről és
azok megvalósításának ütemezéséről**

Készítette:

**Dr. Rácz József
törvényszéki bíró**

Szombathely, 2018. július 30.

„Amikor elmegyek valamely országba, nem azt vizsgálom, vajon jók-e ott a törvények, hanem azt, hogy végrehajtják-e a meglévőket, mert jó törvények mindenütt akadnak”

(Montesquieu)

Tartalom:

I. Rövid áttekintés a Szombathelyi Törvényszék Büntető Kollégiumának helyzetéről	3
1. Járásbíróságok	3
2. Törvényszék	8
II. A kollégiumvezető munkájának jogszabályi háttere	13
III. Közép- és hosszútávú tervek, azok megvalósulásának ütemezése	15
1. Hatékonyság, időszerűség, megalapozottság	16
2. Vezetői módszerek, a kollégium munkájának szervezése	19
3. Emberi erőforrásokkal, tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás	20
4. Bíróági integritás	21
5. Képzések és társhatóságokkal való együttműködés	22
6. A bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítése	23
7. Zárszó	24

I.

Rövid áttekintés a Szombathelyi Törvényszék Büntető Kollégiumának helyzetéről

Először idézni szeretném a 2012. augusztus 28. napján kelt pályaművem befejező mondatát:

"Végül ismételten és hangsúlyozottan utalok arra, hogy a kollégiumvezető, illetve a kollégium munkája csak akkor lehet sikeres, csak akkor szolgálhatja az időszerű és minőségi ítélezés megteremtésének feltételeit, ha ebben a munkában valamennyi bíró kolléga tevékenyen részt vesz".

Az alább részletezett eredmények valamennyi bírótársam közös munkáját tükrözik:

1.

Járásbíróságok

A Szombathelyi Törvényszék illetékességi területéhez 4 helyi bíróság tartozik, a Szombathelyi, Sárvári, Körmendi és Kőszegi Járásbíróság.

Helyi bíróságainkon összesen 12 büntető bíró dolgozik, 8 a székhelybíróságon, 4 kolléga pedig a vidéki járásbíróságainkon.

A székhelybíróság 2018. június 15. napján kinevezett büntető bírója jelenleg a Szombathelyi Törvényszék Bv. Csoportjának kártalanítási ügyekkel kapcsolatos munkáját segíti, szeptember 1-től várható a beosztása a székhelybíróság peres, illetve nemperes ügyeinek intézésébe is.

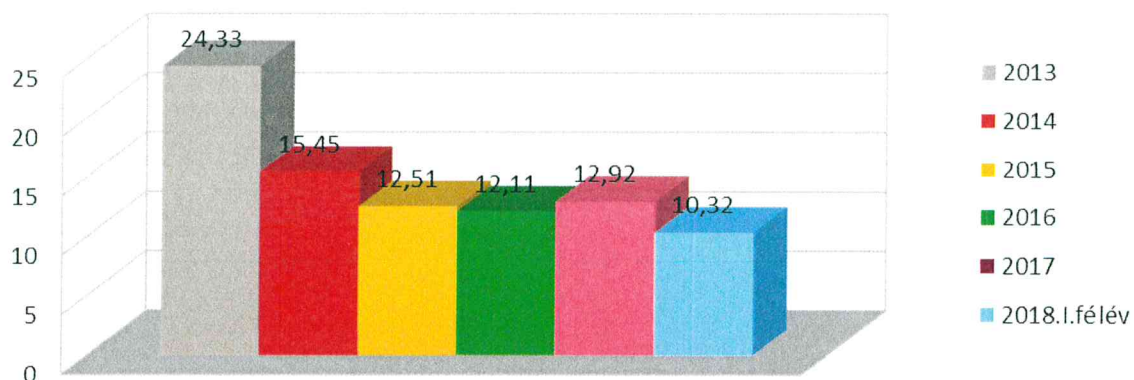
Ezt meghaladóan a Szombathelyi Járásbíróság elnökhelyettese, figyelemmel a 21/2016 (XI.30) AB határozatra is, kirendelés alapján (hasonlóan a Körmendi Járásbíróság 1 bírójához) eseti jelleggel segítséget nyújt a Szombathelyi Törvényszék első és másodfokú büntető peres ügyszakának, továbbá bv. bírói feladatokat is ellát.

Szabálysértési ügyek intézése kizárólag a Szombathelyi Járásbíróságon folyik, a 3 titkár munkáját a Szombathelyi Járásbíróság csoportvezető bírója irányítja.

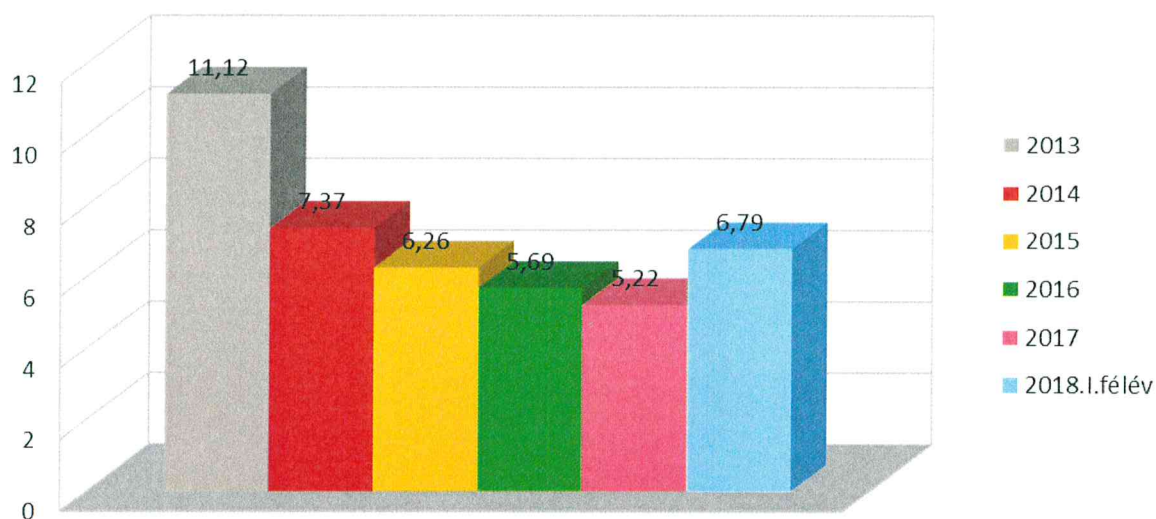
A székhelybíróság bírái látják el a hétfői és munkaszüneti napokon az ügyeletet, továbbá közülük kerültek kijelölésre a nyomozási bírák is.

Az elmúlt 6 év legfontosabb ügyforgalmi mutatói:

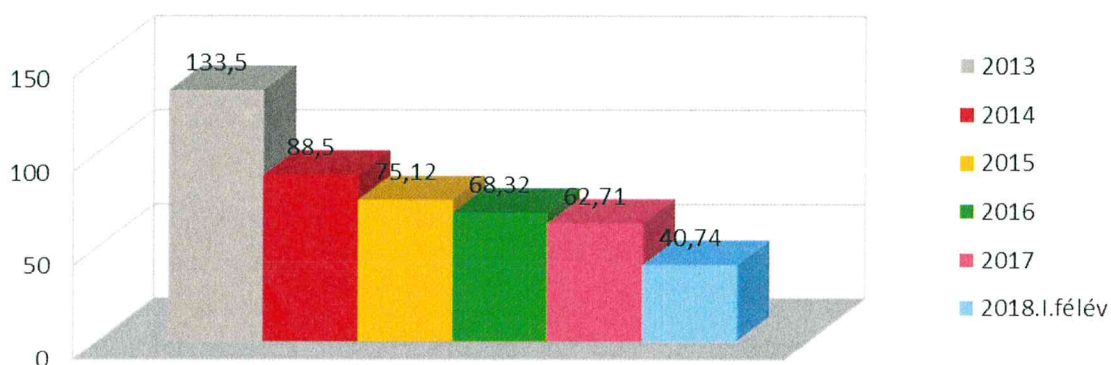
Egy tanácsra eső érkezett büntető peres ügyek a járásbíróságokon

Egy tanácsra eső folyamatban maradt büntető peres ügyek a járásbíróságokon

Egy tanácsra eső folyamatban maradt büntető peres ügyek havi átlaga a járásbíróságokon

A fenti ügyforgalmi adatokból látható, hogy járásbíróági szinten a büntető peres ügyek érkezése folyamatosan csökkenő tendenciát mutatott, ezzel összhangban folyamatosan csökkent az egy tanácsra eső folyamatban maradt büntető peres ügyek száma is.

Az érkezett peres ügyek számának folyamatos csökkenése mellett mindenképpen pozitív változás, hogy az elmúlt években 6 új járásbíróági büntetőbíró is kinevezésre került.

A járásbírói büntető ügyszakban a bírói létszám stabilizálódott, a legnagyobb ügyforgalommal rendelkező Szombathelyi Járásbíróság bíráinak ezért már nem kell a vidéki járásbíróóságok büntető ügyszakának segítségét nyújtani.

A fenti kedvező ügyforgalmi mutatókhoz tehát az érkezett ügyek számának csökkenésén túl a járásbíróági büntető bírói létszám állandóvá válása is hozzájárult.

Meg kell még jegyezni, hogy a szabálysértési, illetve a nemperes ügyek ügyforgalmi tendenciái is a peres ügyekéhez hasonlóan alakultak, csökkenő tendenciát mutattak.

Egy éven túl folyamatban maradt büntető peres ügyek alakulása a járásbíróóságokon

Egy éven túli ügyekből két éven túl folyamatban maradt büntető peres ügyek alakulása a járásbíróóságokon

Rendkívül nagy gondot fordítottunk 2012-2018. években járásbíróági szinten az egy éven túl folyamatban maradt peres ügyek számának, arányának csökkentésére.

2012. év végén (korábbi pályaművem V. pontja) megállapítható volt, hogy valamennyi helyi bíróságunkon, de elsősorban a meghatározó jellegű Szombathelyi Járásbírószágon az egy éven túl folyamatban maradt peres ügyek aránya folyamatos emelkedést mutatott, a székhelybírószágon 35 % körül is mozgott.

Ezért kollégiumvezetőként az első intézkedéseim egyike volt 2013. év elején az okok feltárása, majd ezt követően megoldási javaslatok kidolgozása a fenti mutatószám csökkentése érdekében.

Az erről készült vizsgálati anyag 2013. március 26. napján készült el, amit több kollégiumi ülésen, büntetőbírói értekezleten is megvitattunk.

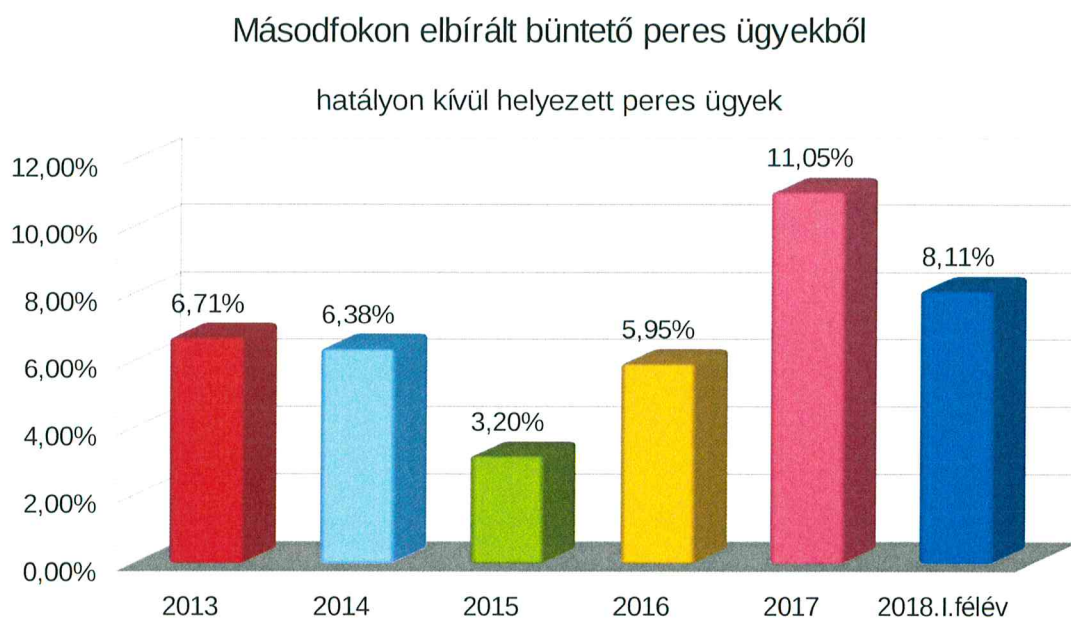
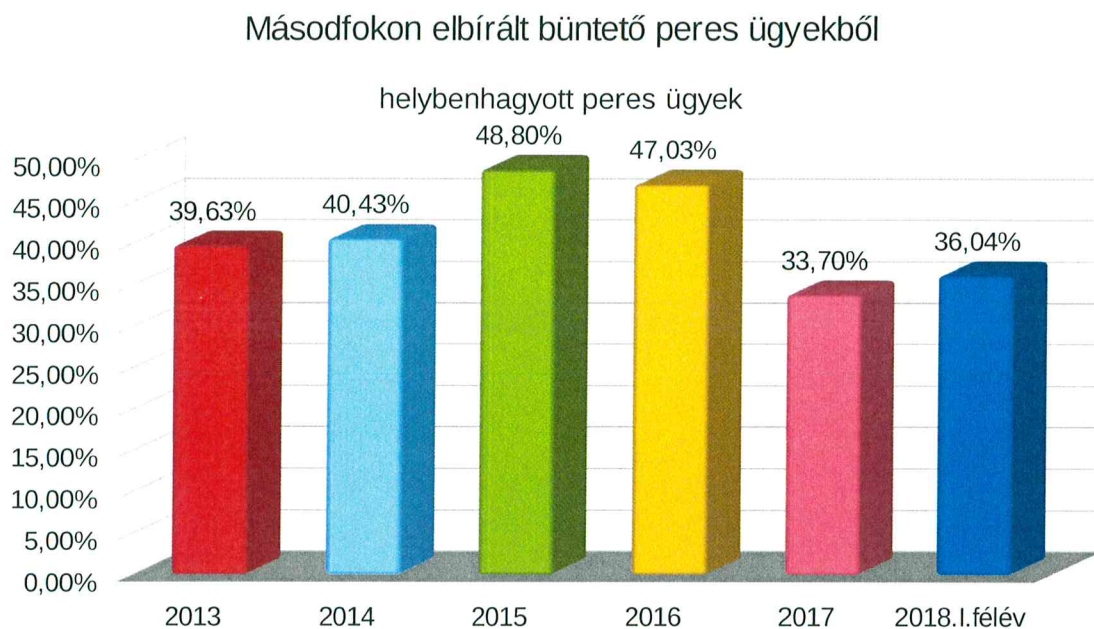
Ezt meghaladóan a nehéz megítélésű, nagyobb tárgyi súlyú egy éven túli ügyekben igazgatási-ellenőrzési intézkedésként ún. előrehaladási terv elkészítését, továbbá kötelező konzultációk megtartását láttam szükségesnek az ügyek mielőbbi befejezése érdekében, természetesen a bírói függetlenség messzemenő tiszteletben tartásával.

A bevezetett intézkedések eredményeképpen 2014. január 1. napjától folyamatosan csökkent a folyamatban maradt éven túli peres ügyek száma és aránya, míg ez a mutató 2014. január 1. napján 25 % körüli volt (173 db egy éven túli ügy), 2018. június 30-án már 13 %-os arány (47 db egy éven túli ügy) volt megállapítható.

Kedvező tendencia továbbá, hogy az egy éven túl folyamatban maradt ügyek közül a két éven túli ügyek aránya is folyamatos csökkenést mutat, a 2014. január 1-én mért 43 db kettő éven túli ügyhöz képest 2018. június 30-án 11 db kettő éven túli ügy került kimutatásra járásbíróági szinten.

További feladat ezeknek a kedvező tendenciáknak a fenntartása, illetve további javítása, összhangban az Országos Bírószági Hivatal Elnöke által megfogalmazott stratégiai célokkal, továbbá a Szombathelyi Törvényszék Elnökének közép-és hosszú távú terveivel.

Ennek érdekében 2017. január 1. napjától kezdődő hatállyal, átmeneti jelleggel egy új igazgatási-ellenőrzési módszer bevezetése iránt intézkedtem, amelynek sikere esetén szeretném azt általánossá tenni büntető ügyszakban.

Az ítélezés minőségi mutatóival kapcsolatban megállapítható volt a 2012-2018. év közötti időszakban, hogy a helybenhagyások aránya, illetve a hatályon kívül helyezések aránya is meglehetősen változatos képet mutatott.

Míg a helybenhagyási arány az időszak középső éveiben növekedett (ezzel összefüggésben a hatályon kívül helyezési arány csökkent), az időszak elején és végén a

helybenhagyási arány csökkenő, ezzel összefüggésben pedig a hatályon kívül helyezési arány növekvő tendenciákat mutatott.

A járásbírói büntető bírói létszám folyamatos változása, továbbá az új Büntető Törvénykönyv 2013. július 1. napi hatályba lépése miatt több büntetőbírói értekezleten, illetve kollégiumi ülésen is folyamatosan elemeztük a vitás jogalkalmazási, jogértelmezési kérdéseket, a hatályon kívül helyezésekhez vezető okokat.

Álláspontom szerint a jövőben a járásbírói büntető bírói létszám stabilizálódása, továbbá az új Büntetőeljárás törvény rendelkezései (a másodfokú bíróság reformatórius jogkörének bővülése) miatt a fenti mutatók javulására lehet majd számítani.

2.

Törvényszék

Előző pályaművem benyújtásának idején, 2012. októberében a Szombathelyi Törvényszék büntető ügyszakában 4 büntető bíró kolléga tevékenykedett.

Jómagam 2012. április 2. napjától fellebbviteli tanácselnöki megbízást kaptam, egy másik kollégám 2012. szeptember 15-től tanácselnöki kinevezésben részesült, a két további kolléga a másodfokú tanácsban előadó bíróként járt el.

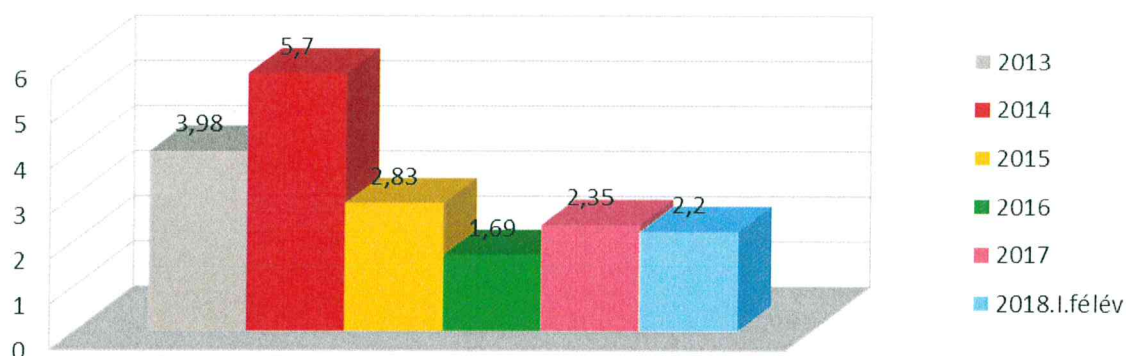
2012. októberében a 4 törvényszéki büntető bíróból hárman tárgyalunk elsőfokú büntető ügyeket, továbbra is én irányítottam a büntetés-végrehajtási ügyek intézését ekkor még csoportvezetőként, és további két kollégám is végzett büntetés-végrehajtással kapcsolatos feladatokat.

A jelenleg 7 fős törvényszéki bírói létszámból négyen látunk el vezetői feladatokat (a törvényszék elnökhelyettese, a büntető kollégium vezetője, a fellebbezési tanácselnök, a bv. csoportvezető), továbbá az Alkotmánybíróság 21/2016. (XI.30.) AB határozatára tekintettel egy-egy kolléga a Szombathelyi, illetve a Körmendi Járásbíróságról kirendeléssel segíti az első- és másodfokú peres és nemperes, továbbá bv. bírói ügyintézésünket.

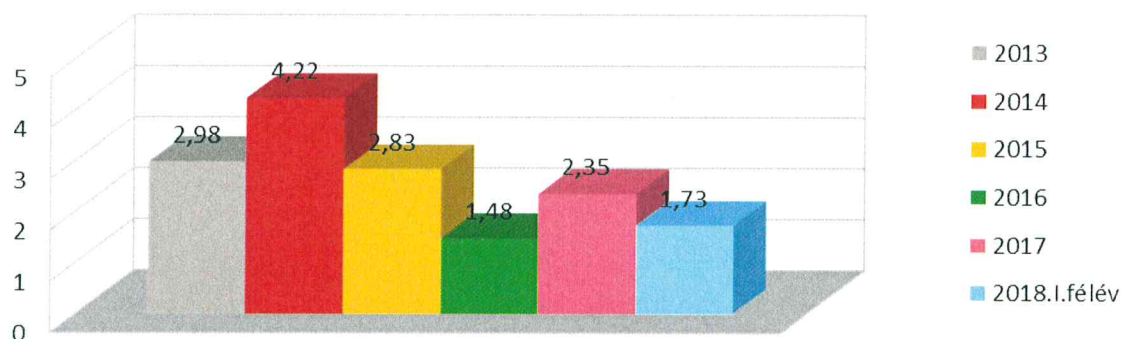
Meg kell még jegyezni, hogy a 7 fős törvényszéki büntető bírói kollektívából többen is központi igazgatási feladatokat láttak, illetve folyamatosan látnak el.

Mindezekre figyelemmel az első- és másodfokú ügyintézés során nagy gondossággal kellett eljárunk a tanácsok összeállítása során.

Egy tanácsra eső érkezett elsőfokú büntető peres ügyek a Szombathelyi Törvényszéken

Egy tanácsra eső folyamatban maradt elsőfokú büntető peres ügyek a Szombathelyi Törvényszéken

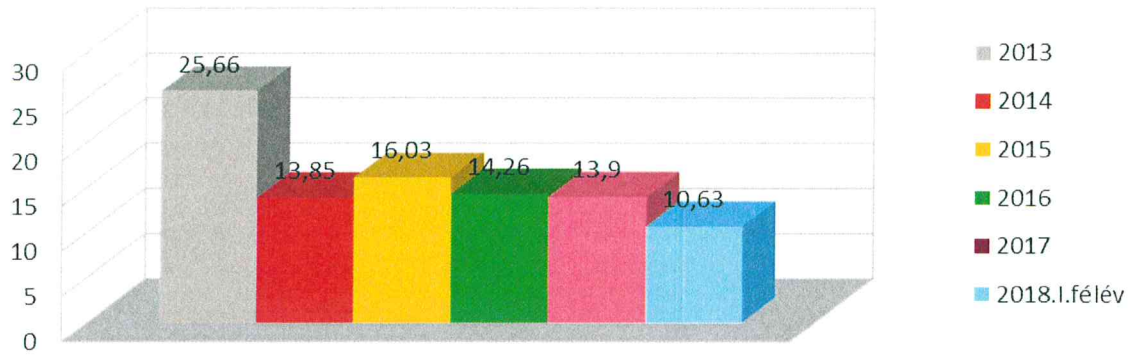

Törvényszéken elsőfokú peres ügyszakban az elmúlt 6 évben átlagosan 15-20 ügy volt folyamatban. A járásbíróságokon megfigyelhető ügyszámcsökkenés törvényszéki szinten is jelentkezett, folyamatosan csökkent az érkezett és folyamatban maradt elsőfokú peres ügyek száma, jelenleg 11 ilyen ügyünk van folyamatban.

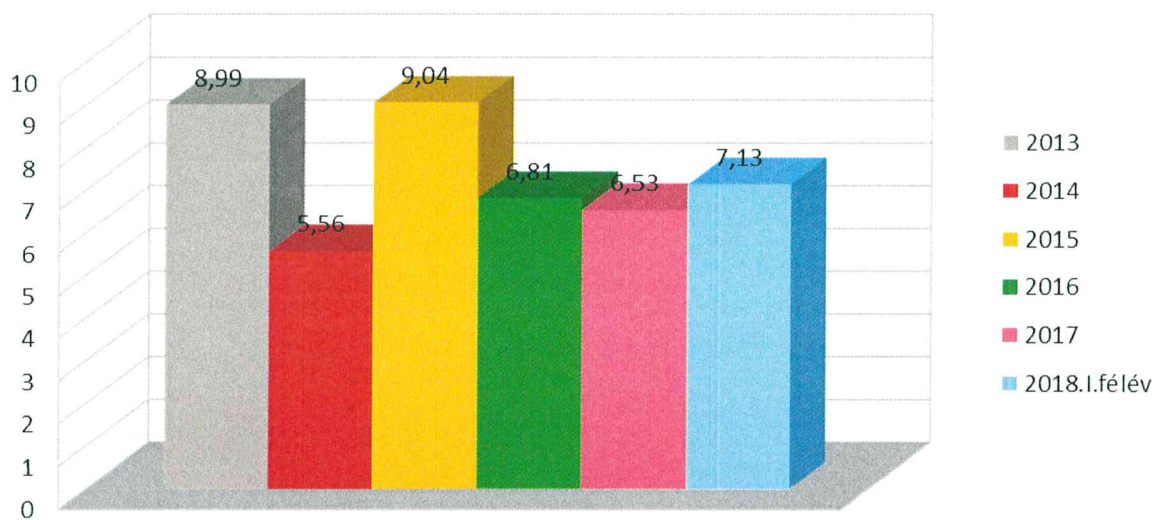
Törvényszékünk büntető ügyszakát hosszú idő óta jellemzi, hogy azok a bírák, akik elsőfokú peres ügyeket tárgyalnak (jelenleg hatan), egyben a másodfokú peres ügyszakban is tanácselnökként, vagy előadó bíróként tevékenykednek, mellette valamennyien részt vesznek a bv. ügyek intézésben is.

Ezért az ügyek kiosztása során nagy hangsúlyt fektettünk, és a jövőben is kiemelten kell ügyelnünk az egyenletes munkateher biztosításának a követelményeire.

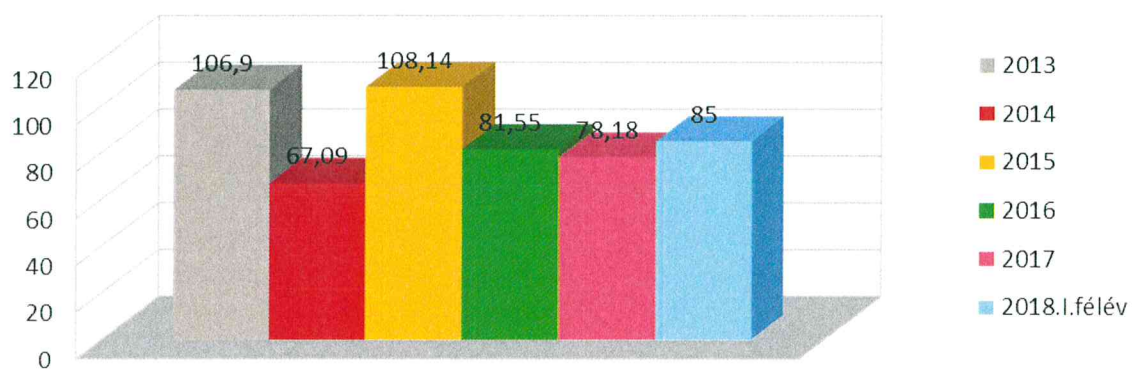
Egy tanácsra eső érkezett másodfokú büntető peres ügyek a Szombathelyi Törvényszéken

Egy tanácsra eső folyamatban maradt másodfokú büntető peres ügyek a Szombathelyi Törvényszéken

Egy tanácsra eső folyamatban maradt másodfokú büntető peres ügyek havi átlaga a Szombathelyi Törvényszéken

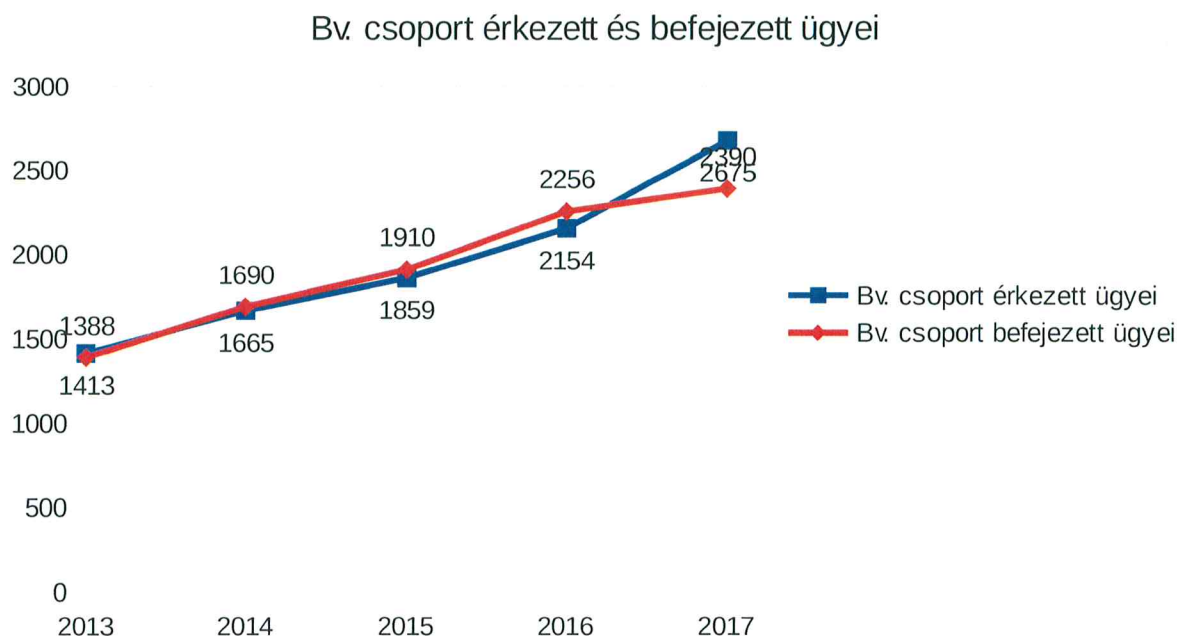

Másodfokú peres ügyszakunkat lényegében ugyanazok a tendenciák jellemzik, mint az első fokot, itt is megfigyelhető a folyamatos ügyszámcsökkenés.

Az Alkotmánybíróság már hivatkozott 2016. november 30. napján kelt határozata szerint azonban ettől az időponttól kezdődően a másodfokú tanácsok összeállítása során figyelemmel kellett lennünk arra is, a hogy a büntetőügy további elintézésében ne vegyen részt olyan bíró, aki az eljárás bármely szakaszában, így akár a nyomozás során bíróként járt el.

A 7 fős törvényszéki büntetőbírói létszáma tekintettel rendkívüli feladatot jelentett a tanácsok összeállítása, végül azonban járásbírák kirendelésével, szükség esetén polgári bírák bevonásával sikerült megoldani, hogy egyetlen ügyben sem kellett más törvényszék területén lévő bíróság kijelölése iránt intézkedni.

Az ügyforgalmi adatokhoz szervesen hozzátartoznak a bv. csoport jellemző adatai is:

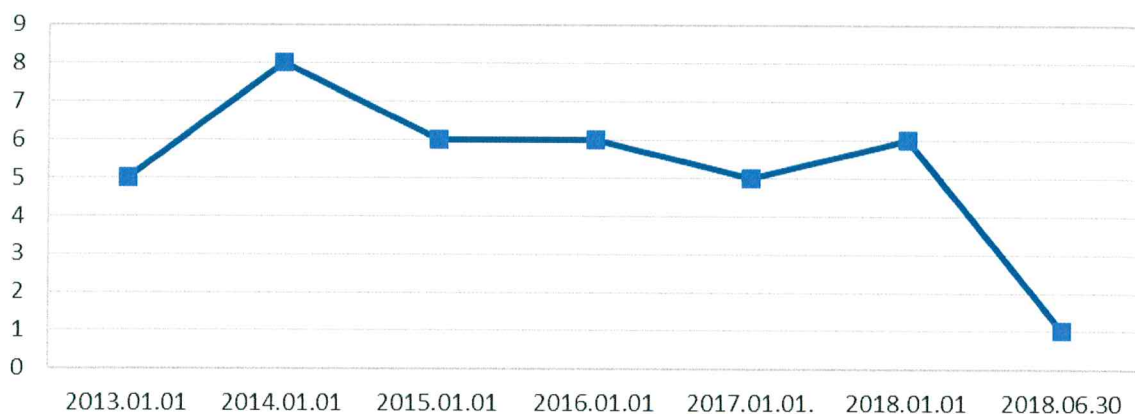
A bv. csoport ügyforgalma évről évre növekszik, ebben nagy szerepet játszik a 2017. január 1. napjától hatályba lépő kártalanítási eljárások egyre növekvő száma is.

Ennek köszönhető, hogy 2013 év óta 2017 volt az első olyan év, amikor a befejezések száma (2390) nem haladta meg az érkezések számát (2675).

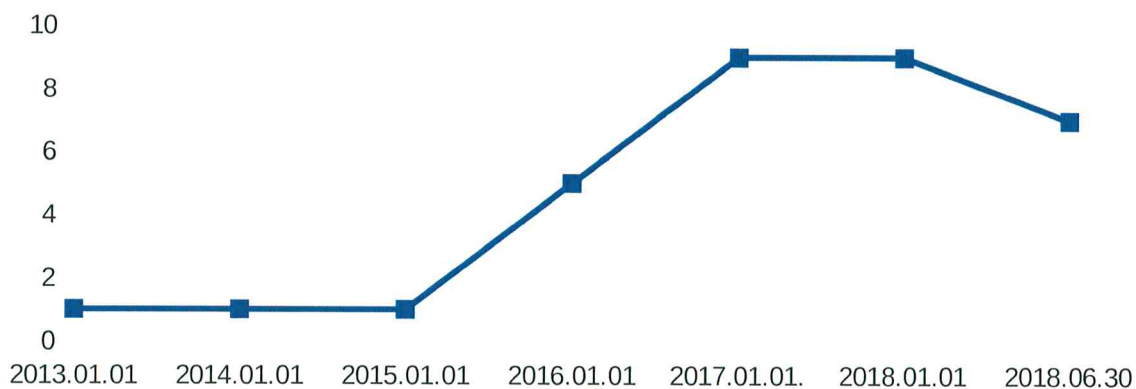
A helyzet kezelése érdekében 2017.évtől már kettő bírósági titkár végzi teljes munkaidőben a kártalanítási ügyek intézését, illetve a 2018. június 15-én kinevezett járásbírósági bíró kolléga is besegít ebben a munkában.

Ennek köszönhetően 2018 év első felében lényegesen csökkent az érkezett és befejezett ügyek száma közti különbség bv. ügyszakban, az érkezett 1431 ügghöz képest a befejezések száma már 1347 volt.

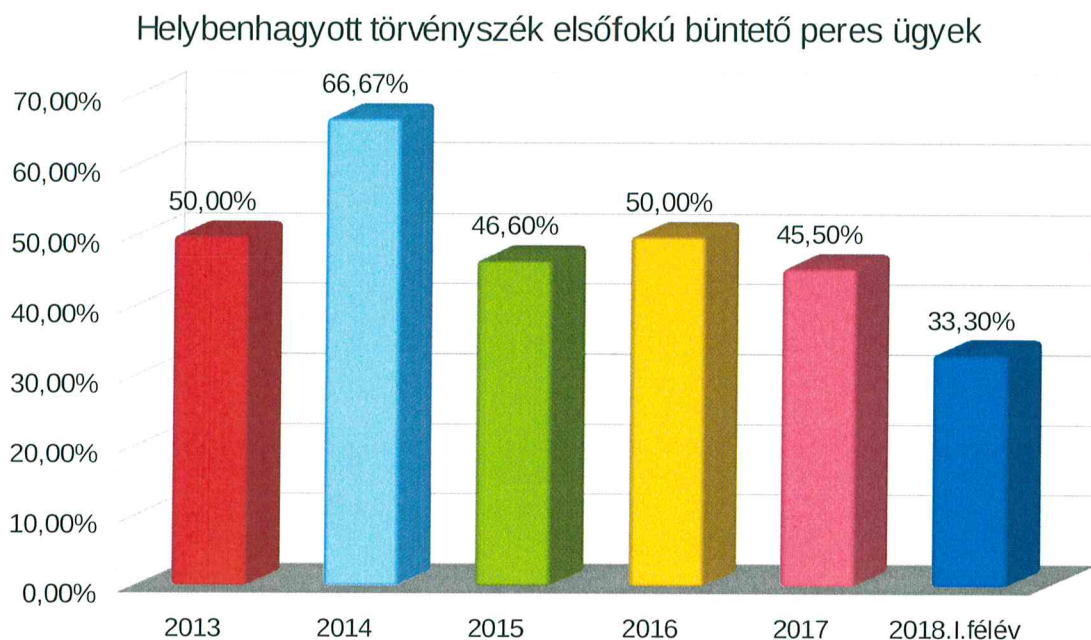
Egy éven túl folyamatban maradt büntető peres ügyek alakulása a törvényszéki elsőfokú ügyekben

Egy éven túl folyamatban maradt büntető peres ügyek alakulása a törvényszéki másodfokú ügyekben

Az egy éven túl folyamatban maradt büntető peres ügyek száma folyamatos csökkenést mutatott az elmúlt 6 évben, ugyanakkor ez a mutató törvényszéki másodfokú peres ügyekben növekvő tendenciát jelzett, de ez abszolút számban mindösszesen annyit jelent, hogy 2018. június 30-án 7 db másodfokú peres ügyünk maradt folyamatban a 85-ből.

A helybenhagyási arány 2013-2017. között átlagosan 50 % körül mozgott, ami egy kedvező arány, ennek a további fenntartása, illetve javítása a cél a jövőben.

Hatályon kívül helyezésre az időszak elején egyáltalán nem került sor törvényszéki elsőfokú ügyekkel kapcsolatban, 2017. évben pedig 1 törvényszéki elsőfokú ügyet helyezett hatályon kívül a Győri Ítéltábla, mint másodfokú bíróság.

II.

A kollégiumvezető munkájának jogszabályi háttere

A bíróságok szervezetről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény (Bszi.) 21. § (4) bekezdése szerint a törvényszéken tanácsok, csoportok és büntető, polgári, gazdasági, valamint közigazgatási-munkaügyi kollégiumok működnek.

A 27. § (1) bekezdése meghatározza, hogy a kollégium az egységes ítélkezési gyakorlat biztosítása érdekében figyelemmel kíséri a bíróságok gyakorlatát és véleményt nyilvánít

a vitás jogalkalmazási kérdésekben, valamint a joggyakorlat-elemző csoport vezetőjének felkérésére közreműködik a joggyakorlat-elemző munkában.

A 27. § (2) bekezdése értelmében, ha a jogalkalmazás egysége érdekében szükséges, a törvényszék kollégiumának kollégiumvezetője a Kúria kollégiumvezetőjének vagy az ítélőtábla elnökének jogegységi eljárás indítványozására, a Kúria elnökének vagy kollégiumvezetőjének elvi bírósági döntés közzétételére tesz javaslatot.

A kollégiumok a bíróságok igazgatásában is közreműködnek, a Bszi. 155. § a-e) pontja szerint a kollégium véleményt nyilvánít - a járásbírói, valamint a közigazgatási és munkaügyi bírósági állásra benyújtott pályázat kivételével - a bírói álláspályázatokról, részt vesz a bíró szakmai tevékenységének értékelésében, véleményezi az ügyelosztási tervet, véleményt nyilvánít bizonyos vezetői álláspályázatokról és kezdeményezheti a bírósági vezetők bírósági vezetői vizsgálatának elrendelését vagy felmentését és ellátja a törvény által meghatározott egyéb feladatokat.

A Bszi. 118. § (1) bekezdés c) pontja szerint a kollégiumvezető bírósági vezető.

A Bszi. 124. §-a értelmében szervezi a kollégium munkáját, évente beszámol a kollégiumnak a pályaművében szereplő tervek megvalósulásáról, a megelőző naptári évben a kitűzött célok és intézkedések végrehajtásáról és eredményéről, továbbá ellátja a jogszabály, az OBH elnökének szabályzata vagy az OBH elnökének határozata, továbbá a bíróság szervezeti és működési szabályzata szerint hatáskörébe utalt igazgatási feladatokat.

Ebben a körben kell utalni a bíróságok igazgatásáról rendelkező 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás 28. § (2) bekezdésére, amely szerint a kollégiumvezető feladata különösen:

- Az egységes jogalkalmazási gyakorlat elősegítése érdekében figyelemmel kíséri és elemzi a bírák, a felülvizsgálati másodfokú ügyeket tárgyaló tanácsok ítélkezési tevékenységét.
- Összegyűjti és elemzi, szükség esetén a kollégium elé terjeszti a vitás jogalkalmazási kérdéseket.
- Összehívja a kollégiumi ülését és a napirendhez kapcsolódó előterjesztés előkészítéséről gondoskodik.
- Évenként összegzi a tanácselnöki feljegyzések általánosítható tapasztalatait, hasznosításukat előkészíti.
- Ellenőrzi a járásbíróiakon és a kollégiumon belül az eljárási határidők és ügyviteli szabályok megtartását.
- Ellátja a jogegységi eljárással összefüggő feladatokat.
- Ellátja a bírósági titkárok, fogalmazók, ügyintézők és az egyéb igazságügyi alkalmazottak képzésének szakmai irányítását, felügyeletét.
- Közreműködik a bírák ítélkező tevékenységének vizsgálatában, a bírák munkájának értékelésében.

- Részt vesz a közérdekű bejelentések és panaszügyek intézésében.
- A szolgálati út betartásával előterjeszti az ítélezést segítő, támogató, központi intézkedést igénylő javaslatát, különösen a képzés, jogszabályalkotás, szabályzatalkotás, - módosítás körében.
- Javaslatot tesz fegyelmi, kártérítési eljárás kezdeményezésére, megindítására.

Végül utalok a Szombathelyi Törvényszék és az illetékességi területén működő bíróságok szervezeti és működési szabályzatára, amelynek 4.1.12. pontja szerint a kollégiumvezető szervezi és vezeti a kollégium munkáját, majd ezt követően a kollégiumvezető feladatait 27 pontban foglalja össze, összhangban a Bszi., illetve az OBH elnöke által kiadott szabályzatban foglaltakkal.

III.

Közép- és hosszútávú tervek, azok megvalósulásának ütemezése

A Szombathelyi Törvényszék Büntető Kollégiuma működésével kapcsolatos tervek, illetve azok megvalósításának ütemezése során figyelembe vettem az Országos Bírósági Hivatal elnöke által a bírósági szervezet számára meghatározott stratégiai célokat:

- A bíróságok alkotmányos kötelezettségüket teljesítsék - a független bírák időszerűen és magas szakmai színvonalon ítéelkezzenek.
- Az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása.
- A tárgyi feltételek biztosítása, optimális elosztása és hasznosítása.
- A bírósági szervezet integritása, az ítéelkezési és igazgatási munka átláthatósága, utóbbi kiszámíthatósága és ellenőrzöttsége.
- A bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítése.
- A képzési rendszer fejlesztése, a többi hivatásrenddel való együttműködés.

Figyelemmel voltam továbbá a tervek megfogalmazása során a Szombathelyi Törvényszék elnöke által megfogalmazott közép- és hosszútávú tervekre:

- Büntető ügyszakban a következő években is meg kell tartani a kedvező helybenhagyási, megváltoztatási arányokat és csökkenteni kell a hatályon kívül helyezések számát, továbbá az időszerűség mutatókat legalább a 2017. évi szinten kell tartani.
- Hosszútávú tervként fogalmazódik meg a magas színvonalú, időszerű ítéelkezés feltételeinek biztosítása, a kompetencia alapú munkavégzés, a tárgyi feltételek, munkakörnyezet-fejlesztés, a hivatásrendekkel, társszervekkel történő együttműködés.

1.

Hatékonyság, időszerűség, megalapozottság

Utalok ebben a körben arra, hogy az Országos Bírószági Hivatal elnöke is megfogalmazta a stratégiai célok között az időszerű ítélezés követelményét, ez szerepel a Szombathelyi Törvényszék elnökének hosszútávú tervei között is, de az időszerűség követelményeinek betartását az Alaptörvény is egyértelműen szabályozza:

XXVIII. cikk (1) bekezdése:

Mindenkinek jog van ahhoz, hogy az ellene emelt vádat vagy valamely perben a jogait és kötelezettségeit a törvény által felállított független és pártatlan bíróság tisztességes és nyilvános tárgyaláson, ésszerű határidőn belül bírálja el.

Az ügyforgalmi adatok fenti elemzéséből egyértelműen levonható az a következtetés, hogy 2012-2013. években elsősorban járásbírószági szinten az időszerűségi adatok vonatkozásában elmaradtunk az országos átlagtól.

Az okok feltárása után bevezetett intézkedések hatására az időszerűségi mutatóink járásbírószági szinten folyamatosan javultak, 2018.év első felére össz-járásbírószági szinten az egy éven túl folyamatban maradt peres ügyek aránya 13 %-ra csökkent (a 363 folyamatban maradt peres ügyből 47 az egy éven túli ügyek száma).

Egyértelmű cél ennek a kedvező arálynak a fenntartása, ha lehetséges annak további javítása.

2016. október 24. napján kollégiumvezetői intézkedésben írtam elő célként az egy éven túl folyamatban lévő peres ügyek arányának további csökkentését. Ennek érdekében egy új igazgatási-ellenőrzési módszer alkalmazása iránt intézkedtem, amelynek lényege, hogy annak a bírónak, akinek a folyamatban maradt peres ügyeinek aránya egy bizonyos százalékot meghalad, a havonta elkészített éven túli jelentésekben külön ki kell térnie az eljárás elhúzódásának okaira, illetve a mielőbbi befejezés érdekében tervezett eljárási cselekményekre.

A 2017. január 1. napját követően hatályba lépett új igazgatási-ellenőrzési módszernek köszönhetően néhány hónap alatt további 5 %-kal csökkent az egy éven túl folyamatban maradt peres ügyek aránya járásbírószágainkon, ezért a jövőben ennek a módszernek az általánossá, illetve kizárólagossá tételét tervezem.

További cél járásbírószági szinten az egyébként kedvező szabálysértési, illetve nemperes időszűrési mutatók fenntartása.

A törvényszék első-, illetve másodfokú peres ügyszakában is megfigyelhető egyfajta lassú, de folyamatos pertartam csökkenés, ami megmutatkozik az egy, illetve két éven túl folyamatban maradt ügyek vonatkozásában is.

Jelenleg hatan tárgyalunk elsőfokú ügyeket, köztük vezetőként a törvényszék elnökhelyettese, csoportvezetője, illetve kollégiumvezetőként jómagam is.

A törvényszéki bírók kisebb létszáma miatt az ún. monstre-ügyek rendkívüli megterhelést jelentenek az elsőfokú ügyintézés során, hiszen azok a bírók, akik elsőfokú ügyeket tárgyalnak, egyben a másodfokú tanácsokban is részt vesznek akár tanácselnökként, akár előadó bíróként, továbbá részben bv. bírói munkát is ellátnak.

Ezért szükség esetén, kivételes jelleggel járásbírószági bíró kirendelésére is sor került ilyen ügyekben.

A folyamatosan növekvő bv. bírói feladatok ellátásában ugyanakkor már két bírósági titkár is segíti a bv. csoport munkáját, illetve a Szombathelyi Járásbírószág egy kirendelt bírója is végez elsősorban kártalanítási eljárásokkal kapcsolatos feladatokat.

Ilyen feltételek mellett álláspontom szerint biztosítottak elsőfokú peres ügyszakban az időszűrő ügyintézés feltételei, ugyanakkor a fent már írtak szerint jövőben is nagy gondossággal kell eljárni az ügyek kiosztásakor, szignálásakor.

A másodfokú peres ügyszakban lényegében hasonló tendenciák figyelhetők meg, mint első fokon azzal, hogy az Alkotmánybíróság idézett határozata miatt számos esetben nehézséget jelent a tanács összeállítása, ebben ugyancsak a járásbírószágokról felrendelt kollégák nyújtanak segítséget.

A törvényszéken 1 állandó büntető fellebbezési tanács működik a kinevezett tanácselnök vezetésével, ezt meghaladóan én is részt veszek havi rendszerességgel tanácselnökként a másodfokú ügyek intézésében, de szükség esetén a többi vezető is lát el hasonló feladatokat.

Cél a jövőben is természetesen az időszűrőbiztosítás, az egy éven túl folyamatban maradt másodfokú peres ügyek számának és arányának csökkentése, az új eljárási törvénynek a másodfokú bíróság reformatórius jogkörének bővítését célzó rendelkezései ellenére, ami viszont a másodfokú eljárások időtartamának növekedését eredményezheti.

Ez a probléma egyben összefügg a megalapozottsági kérdésekkel is, hiszen az új büntetőeljárási törvénynek a hatályon kívül helyezések visszaszorítására irányuló szabályozása ugyancsak a másodfokú eljárások időtartamának meghosszabbodásához vezethet.

Ezeknek az ellentmondásoknak a feloldása álláspontom szerint a járásbírók megalapozottsági mutatóinak javulásától várható, ezért mindent meg kell tenni annak érdekében, hogy a rendszeresen tartott büntető bírói értekezleteken, kollégiumi üléseken részletesen feltárjuk az ítéletek megalapozatlanságához vezető okokat, amelyek gyakran eljárási szabálysértésekkel is párosulnak.

Az elsőfokú bírósági ítéletekkel kapcsolatos helybenhagyási arányok egyébként országos összehasonlításban is kiemelkedőek, ennek a helyzetnek a fenntartására kell törekedni, ugyanakkor a hatályon kívül helyezések száma az utóbbi néhány évben egyértelmű emelkedő tendenciát mutat járásbírói szinten.

Az okok feltárásával több esetben is foglalkoztunk, erre a jövőben is nagy hangsúlyt kell fektetni, ugyanakkor a fent már írtak szerint az új büntetőeljárási törvénynek a hatályon kívül helyezés feltételeivel kapcsolatos változásai önmagában is az ilyen jellegű végzések jövőbeni csökkenését feltételezik.

Törvényszéki szinten az első- és másodfokú tanácsok ítékezésének megalapozottságával kapcsolatban nincs alapvető probléma, hosszú ideig hatályon kívül helyezésre nem is került sor, illetve viszonylag magas a helybenhagyási arányunk is.

Ennek a helyzetnek a fenntartására kell törekedni a jövőben.

Ugyancsak nincs probléma törvényszéki szinten a nemperes, illetve bv. ügyintézés időszerűségével sem.

Az időszerű, hatékony munkavégzéssel kapcsolatban utalni kell még az új büntetőeljárási törvénynek a gazdálkodással összefüggő kiemelt bűncselekményekkel kapcsolatos szabályozására, amely szerint ilyen bűncselekmény miatt a törvényszék első fokán három hivatásos bíróból álló tanács jár el, a tanács egy tagja a törvényszék gazdasági ügyszakának, ennek hiányában a törvényszék polgári ügyszakának a bírója.

Mindez azt jelenti, hogy az ilyen ügyek tárgyalása során már nem egy, hanem két büntető bíró fog a tanácsban részt venni, amely egy kisebb létszámú bíróság esetében újabb munkaszervezési gondokat okozhat. Ezért a törvényszék ügyelosztási rendjének 2018.július 1.napjától kezdődő hatályú módosítása már erre is figyelemmel tartalmazza a bírák, köztük a polgári kollégák beosztását is.

2.

Vezetői módszerek, a kollégium munkájának szervezése

Bármilyen munkaközösség, így a büntető kollégium eredményes működéséhez is álláspontom szerint alapvető feltétel a munka megfelelő megszervezése és a munkaerő arányos elosztása, amelynek során figyelemmel kell lenni az egyenlő munkateher követelményeinek biztosítására is.

Ennek fontos eszköze a büntető kollégium ügyelosztási rendje, amelynek tervezetét a kollégiumvezetőnek kell elkészíteni.

Az ügyelosztási rend tervezetének elkészítése, illetve aktualizálása során folyamatosan egyeztettem a kollégium tagjaival annak érdekében, hogy az ügyek elosztása valóban megfeleljen a fent írt követelményeknek.

Az ügyelosztási rendben a jövőben is az érintett kollégákkal történő egyeztetés után kell meghatározni a beosztott bírók által intézett elsőfokú, illetve fellebbezési ügycsoportokat, a kirendelések és helyettesítések rendjét, a beosztott titkárok által intézhető ügycsoportokat.

A vitás jogalkalmazási kérdéseket a jövőben is a rendszeresen tartott kollégiumi üléseken, tanácselnöki értekezleteken, illetve elsősorban az összevont büntető ügyszakos bírói tanácskozásokon szeretném megvitatni.

Továbbra is folytatni kívánom azt a gyakorlatot, hogy ezeken a tanácskozásokon részletesen ismertetem a kollégiumvezetői értekezleteken, illetve az ítélőtábla kollégiumi ülésein elfogadott legfontosabb állásfoglalásokat, iránymutatásokat.

Változatlanul fenn kívánom tartani azt a gyakorlatot, hogy a legfontosabb jogszabályváltozásokról, irányadó döntésekről azonnal, a központi e-mail rendszeren keresztül tájékoztatom a kollégákat.

Pályázatom eredményessége esetén nem kívánok változtatni a tanácselnöki feljegyzések ismertetésének kialakult rendszerén sem, amely szerint egy előre meghatározott időpontban az ügyben érintett tanácsok elnökeivel együtt részletesen elemezzük az érintett bírákkal együtt a másodfokon meghozott döntések indokait, felhívjuk a figyelmüket az általuk folytatott esetleges téves, de a jó gyakorlatra is.

A tanácselnöki feljegyzések tapasztalatainak ismertetésére külön büntetőbírói értekezleten kerül sor, ezen a jövőben sem kívánok változtatni.

Fenn kívánom tartani a kollégiumvezetői intézkedések rendszerét, amelynek lényege, hogy elsősorban igazgatási-ellenőrzési szempontokat figyelembe véve a törvényszék elnökével egyetértésben szabályozom a felmerülő ilyen jellegű problémákat (pl. éven túli ügyek vizsgálati szempontjai, elkülönített és új számra iktatott ügyek pertartamának számítása, felterjesztés rendje az alkotmánybírósági döntésre tekintettel, stb.).

Az igazgatási-ellenőrzési tevékenységem során továbbra is a 6/2015. (XI.30.) OBH utasítás 5. mellékletében foglaltaknak megfelelően kívánok eljárni.

A szakmai munka egységesítése érdekében továbbra is folytatni szeretném a 2013. évtől bevezetett törvényszéki határozatgyűjtemények szerkesztését, amelyet félévente állítok össze az irányadó másodfokú döntéseink rövid összefoglalójának elkészítésével.

2012-2018. években összesen 10 büntető bíró értékelést megalapozó vizsgálatát végeztem el. Ezeket a vizsgálatokat a jövőben is folytatni kívánom azzal, hogy miután időközben további két kolléga - a fellebbezési tanács elnöke és a bv. csoport vezetője - is felvételt nyert a vizsgálói névjegyzékbe, ezért a vizsgálatokba a 2011. évi CLXII. törvény (Bjt.) 71. § (2) bekezdése szerinti felhatalmazás alapján őket is be kívánom vonni.

3.

Emberi erőforrásokkal, tárgyi és pénzügyi erőforrásokkal való gazdálkodás

Az Országos Bírósági Hivatal elnökének stratégiai céljai között szerepel az emberi erőforrások optimális elosztása és hasznosítása, valamint a tárgyi feltételek biztosítása, azok optimális elosztása és hasznosítása.

A fenti célok megvalósítása, a feltételek megteremtése elsősorban a törvényszék elnökének a feladata, de természetesen sikeres pályázat esetén messzemenően támogatni fogom őt az ezzel kapcsolatos elképzelései, tervei megvalósításában.

Az emberi erőforrások optimális elosztása körében is fel kell hívnom a figyelmet a törvényszék, illetve a járásbíróságok büntető ügyszakának ügyelosztási rendjeire, amelyek ennek a tevékenységnek az alapját képezik.

Továbbra is nagy hangsúlyt kell fektetni az ügyelosztási tervek megalkotása során a jogszabályi háttér esetleges változásaira, az azonos munkateher biztosítására. Ezért továbbra is fontosnak tartom az ügyelosztási rend összeállításába a kollégák bevonását is, az egységes szempontok figyelembevételét pedig a kollégium tudja biztosítani, amikor véleményezi a járásbíróságok ügyelosztási rendjének tervezeteit.

Az egységes munkateher biztosítására nagy hangsúlyt kell fektetni, adott esetben a bírák kirendelésével, a bírák munkáját segítő titkárok bevonásával, ami a Szombathelyi Törvényszéken elsősorban a bv. csoport munkájában jelentkezik.

A pénzügyi erőforrásokkal történő gazdálkodás körében sikeres pályázatom esetén továbbra is figyelemmel kísérném a védői, szakértői, illetve tolmács díjak megállapítására, illetve azok határidőben való kiutalására vonatkozó bírói gyakorlatot, illetve valamennyi büntető bírói értekezleten külön felhívtam és fel fogom hívni a bírák figyelmét a lefoglalt, tárolt bűnjelek kiadására, lehetőség szerint előzetes értékesítésére, mivel így felesleges költségektől lehet megkímélni a törvényszéket.

Rá kell még mutatni ebben a körben arra, hogy az elektronikus ügyintézés bevezetése is segítheti a költséghatékony gazdálkodást, részben az ún. e-akta létrejöttével, a periratok elektronikus betekintésének biztosításával, ami a másolási költségeket radikálisan csökkentené.

A tárgyalótermi kép- és hangfelvétel újraszabályozására (Viki-program, Viavideo 1-2. program) további megtakarítást lehet elérni pl. a tanúk útiköltsége vonatkozásában.

Pályaművem megalkotásának idején kerül kialakításra a Szombathelyi Törvényszéken 4 végpont, amelyek videokonferencia funkcióval is rendelkeznek, a jövőben ezért a törvényszék elektronikus ügyintézésért felelős kapcsolattartójával való szoros együttműködés keretei között nagy hangsúlyt kívánok fektetni az elektronikus ügyintézés, a tárgyalótermi kép- és hangrögzítés szabályainak alkalmazására.

4.

Bírósági integritás

A bíróságokon az integritási szabályzatról szóló 6/2016. (V.31.) OBH utasítás szabályozza az integritás kérdését.

A bírósági integritás körében ismét az ügyelosztási rend fontosságára hívom fel a figyelmet, hiszen az az egységes munkateher biztosítása mellett a bíróság átlátható működését is biztosítja, ezért fontos feladat annak folyamatos aktualizálása.

Az elmúlt 6 évben folyamatosan részt vettem a panaszügyek intézésében, sikeres pályázatom esetén továbbra is el fogom látni ezt a feladatot, figyelemmel most már az OBH elnökének 7/2014. (VII.11.)számú utasításában foglaltakra.

A bírósági integritás körében nagy hangsúlyt kívánok fektetni továbbra is arra, hogy az igazgatási-ellenőrzési feladatok ellátása során messzemenően figyelemmel legyek a bírói függetlenség Alaptörvényben rögzített követelményeire.

Továbbra is fontosnak tartom az Alkotmányvédelmi Hivatal által szervezett, integritással kapcsolatos tárgyú előadásokon, képzéseken való részvételt.

5.

Képzések és társhatóságokkal való együttműködés

Az Országos Bírósági Hivatal stratégiai céljai között szerepel a képzési rendszer fejlesztése, a többi hivatásrenddel való együttműködés.

A bírák folyamatos képzését a törvényes és időszerű ítélkezés alapjának tartom, ezért messzemenően támogattam és a jövőben is támogatni fogom valamennyi bíró kollégának a helyi, regionális, illetve központi képzéseken való aktív részvételét.

Folytatni kívánom azt a gyakorlatot, hogy a képzéseken résztvevő kollégák a rendszeresen tartott büntető bírói értekezleteken, kollégiumi üléseken számoljanak be a képzésen elhangzott legfontosabb állásfoglalásokról, iránymutatásokról.

Ezt természetesen magamra nézve is kötelezőnek tartottam, ezért folyamatosan, szükség esetén írásban is beszámoltam a bírácoknak a Győri Ítéltábla kollégiumi ülésén, vagy a kollégiumvezetői értekezleten elfogadott legfontosabb iránymutatásokról, ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni kívánom.

A folyamatos képzést kiemelten fontosnak tartom az új büntetőeljárási törvény hatályba lépése, továbbá az elektronikus kapcsolattartás bevezetése miatt is, ezzel kapcsolatban a regionális, illetve központi képzéseken túl számos esetben tartottunk helyi oktatásokat is, amire a jövőben is változatlanul szükség lesz.

Fontosnak tartom az Európai Bíróság határozatainak folyamatos figyelemmel kísérését, ezért folytatni kívánom azt a gyakorlatot, hogy kollégiumi ülésünkre éves rendszerességgel meghívom a régiókban működő európai jogi szaktanácsadókat.

Az új büntetőeljárási törvénnyel kapcsolatban részt vettem az ötnapos központi képzésünkön, ezt követően pedig aktívan részt vettem a helyi képzéseken, több előadást is tartottam a Szombathelyi Törvényszéken, illetve a Győri Törvényszéken az új büntetőeljárási törvénnyel kapcsolatban, továbbá közreműködtem az új törvényhez kiadott elektronikus kézikönyv szerkesztésében is.

Előadást tartottam az új büntetőeljárási törvénnyel kapcsolatban a Vas Megyei Főügyészségen, illetve a Vas Megyei Jogászegylet szervezésében tartott konferencián is.

A közeljövő legfontosabb feladata az új büntetőeljárási törvény gyakorlatban történő alkalmazása, ennek érdekében kiemelten fontos a képzéseken való aktív részvétel, továbbá az ítélőtábla, Kúria Büntető Kollégiumával való szoros kapcsolat az egységes joggyakorlat kialakítása érdekében.

Rendszeresen részt vettem a fogalmazók vizsgáztatásában, a büntető bírói értekezleteinkre, kollégiumi üléseinkre a büntető ügyszakban dolgozó fogalmazókat és titkárokat is minden esetben meghívtam, ezt a gyakorlatot a jövőben is folytatni kívánom.

Kiemelten fontosnak tartom a hivatásrendekkel történő együttműködést, ennek keretei között a Vas Megyei Főügyészséggel, a Szombathelyi Országos Bv. Intézettel, a Vas Megyei Kormányhivatallal, szabálysértési hatóságokkal, az ügyvédi kar képviselőivel számos megbeszélést, konferenciát tartottunk.

Ezeknek a megbeszéléseknek, konferenciáknak, közös értekezleteknek célja az aktuálisan felmerülő vitás jogalkalmazási kérdések megvitatása, egységes gyakorlat kialakítása a szabálysértési, büntetés-végrehajtási ügyintézésben, az elektronikus kapcsolattartással kapcsolatban vagy az új büntetőeljárási törvény bevezetését érintően.

6.

A bíróságokhoz való hozzáférés egyszerűsítése

Alapvető követelménynek tekintem a bírósághoz való hozzáférés egyszerűsítését, részvételt az Országos Bírósági Hivatal elnöke által meghirdetett országos programokban.

Elsősorban a "Nyitott Bíróság" program keretei között szervezett tárgyalás-látogatásokra, perszimulációkra gondolok ebben a körben. Megfigyelhető, hogy az állampolgárok, elsősorban a megye iskoláinak diákjai nagy kedvvel és lelkesedéssel vesznek részt ezeken a rendezvényeken.

A gyermekközpontú igazságszolgáltatással, a tanúgondozással és áldozatvédelemmel kapcsolatos programokban való részvételt mind a bírák, mind az igazságügyi alkalmazottak vonatkozásában támogattam és a jövőben is támogatni kívánom, ennek keretei között a közelmúltban egy nemzetközi konferencián tartottam előadást az új büntetőeljárási törvénynek a különleges bánásmódot igénylő személyekkel kapcsolatos változásairól.

Rendkívül népszerű az állampolgárok körében a "Múzeumok éjszakája" elnevezésű rendezvénysorozat, az egyes alkalmakkor több százan vesznek részt a bíróság épületének bejárásában, a szimulált tárgyalásokon.

Az utolsó ilyen rendezvényen magam is előadást tartottam az új büntetőeljárási törvény legfontosabb újításairól az érdeklődőknek.

Utalni kell még ebben a körben a "Digitális bíróság" projektre, amelynek keretei között a bírósági határozatok közzétételének és anonimizálásának fejlesztése, a bírósági periratok elektronikus betekintésének biztosítása ugyancsak egyszerűsíti a bíróságokhoz való hozzáférést.

Nagy jelentőséget tulajdonítok a kommunikációnak is, számos alkalommal adtam interjút a hatályba lépő új törvényekkel (Bv. törvény, Btk. , Be.) kapcsolatban a különböző helyi sajtóorgánumoknak.

Fontos feladatnak tartom az egyes kiemelt büntetőügyekkel kapcsolatos sajtóközlemények tényszerű, pontos de közérthető összeállítását, ebben a munkában a jövőben fokozottabban szeretnék részt venni.

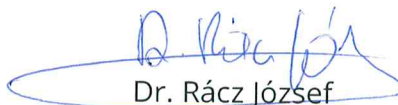
7.

Zárszó

Pályaművemben bemutattam, hogy miként kívánom megvalósítani a Szombathelyi Törvényszék Büntető Kollégiumának vezetőjeként azokat a rövid- és hosszútávú terveket, amelyek biztosítják a kollégium (az egész büntető ügyszak) törvényes, időszerű, hatékony ítélezését.

Bízom benne, hogy az elmúlt 6 évben közösen elért eredmények ismeretében elképzeléseim elnyerik a Szombathelyi Törvényszék összbírói értekezletének, a büntető kollégiumnak és az OBH elnökének a támogatását is.

Szombathely, 2018. július 30.

Dr. Rác József
kollégiumvezető